

Logisk om logikk

Jan Grue

Teori i praksis

Analysestrategier i akademisk arbeid. 150 s.
Bergen: Fagbokforlaget, 2015. Pris NOK 249
ISBN 978-82-450-1882-0

Jan Grue (f. 1981) er kanskje mest kjent for allmennheten som skjønnlitterær forfatter. Han har flere novellesamlinger og barnebøker bak seg. Innenfor den faglige verden er han for tiden forsker ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo. Han har en mastergrad og doktorgrad i lingvistik og har diskursanalyse som spesialfelt. Ordets og språkets makt og funksjon er derfor naturlig nok også et utgangspunkt i hans forskning om helse spørsmål. Især har han der tatt opp synet på funksjonshemminger.

Teori i praksis er en liten lærebok, en innføring i kritisk tenkning, spesielt diskursanalyse, åpenbart beregnet på unge studenter i helseutdanning eller samfunnsvitenskapelige fag.

Den første halvdel dreier seg om teori og teoriforståelse. Stoffet minner umiskjennelig om det mange har lært eller skal lære til examen philosophicum. Det er logikk, argumentasjonsteori, teoriforståelse og analyseteknikker. Her er det imidlertid konsentrert viten som presenteres på en forbilledlig, pedagogisk måte. Grue rydder opp i vanskelige begreper. Når for eksempel ordet diskursanalyse svever rundt i samtalen ved studenters lunsj bord, ville nok det intellektuelle utbyttet blitt bedre dersom de først hadde lest Grues greie presisering av hva diskursanalyse egentlig er.

Annen halvdel er eksempler på den praksis teorien kan anvendes på. Tre temaer løftes frem: et pasientbrev som fremkalte diskusjon på internett, metaforen «den sårede helten» som gjenganger i populær helsejournalistikk, og til sist fenomenet sykdomsprestisje.

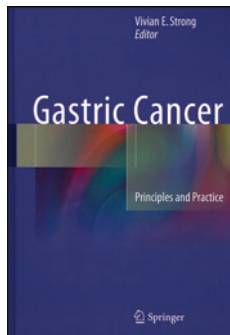
Lesere som har arbeidet med helse spørsmål en stund, vil neppe finne så mye nytt her, men de vil kjenne seg igjen og kanskje få en og annen aha-opplevelse. Rent konkret er Grue i disse eksemplene innom diskusjonen om myalgisk encefalopati (ME), «feelgood»-historier om folk som beseirer sin funksjonshemming, og kortere og kanskje ikke fullt så vellykket om at enkelte sykdommer er «finere» enn andre, og hva det kan bety. I alle eksemplene anlegger han imidlertid en stringent teoretisk synsvinkel som kan gi ny og fruktbar innsikt, spesielt for dem som ikke har tenkt i slike baner før.

Dette er en god, liten bok som fortjener å bli lest, også fordi den er hyggelig lesning. Den bør i tillegg til målgruppen være den ideelle julegave til et barn, barnebarn, nevø, niese etc. som er på vei fra videregående skole og inn i et akademisk studium. Eller til sånne som meg.

Øivind Larsen

Professor emeritus, Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Kreft i magesekken – fra A til Z

Vivian E. Strong, red.

Gastric cancer

Principles and practice. 333 s, tab, ill.
Heidelberg: Springer, 2015. Pris EUR 190
ISBN 978-3-319-15826-6

Globalt er det årlig nesten én million nye tilfeller av kreft i magesekken. Insidensen er høyest i Østen, Sør-Amerika og i østeuropeiske land. I vårt eget land har vi sett en redusert forekomst over de siste 30–40 årene. Det var om lag 460 nye tilfeller i 2013, noe som står i motsetning til alle andre kreftformer i fordøyelsestrakten. Lokalisasjonen av kreft i magesekken er nå oftere i den øvre delen, og fortsatt blir svært mange av disse pasientene diagnostisert med kreftsykdom i et avansert stadium. Selv hos de som kan opereres med kurativ intensjon vil prognosen være usikker. En rekke fremskritt er gjort innen diagnostikk, utredning og tilpasning av behandlingen, avhengig av sykdomsstadium. I tillegg har vi fått bedre innsikt i kreftsykdommens biologi.

Det er krevende å holde seg oppdatert – noen vil si at det er umulig. Denne boken er imidlertid et hederlig forsøk på å lage en mer helhetlig og oppdatert fremstilling om kreft i magesekken. Og man starter naturligvis med Theodor Billroth (1829–1894) og de «gamle gutta», men man beveger seg raskt gjennom de enkelte kapitlene i den første delen, der epidemiologi, morfologi, molekylærbiologi og genetik samt den nye TNM-klassifiseringen blir fremstilt på en god måte. I den andre delen konsentrerer forfatterne seg om moderne diagnostikk og utredning, og i den tredje delen har de først og fremst satt søkelyset på endoskopisk og kirurgisk behandling. Den siste delen omhandler neoadjuvant og adjuvant (radio-) kjemoterapi, med et eget kapittel om de helt nye medikamentelle behandlingmulighetene som etter hvert dukker opp i horisonten.

Forfatterne gir en god fremstilling av denne kreftsykdommen, og teksten er lettlest. Layouten er god. Det er noe overlapping mellom enkelte kapitler og litt inkonsistens i begrepsbruken mellom forfatterne av de enkelte kapitlene, for eksempel i beskrivelsen av kreft i den gastro-øsofageale overgang. Jeg kunne også ønsket meg noe bedre kvalitet på enkelte bilder, spesielt de som gjengir mikroskopiske snitt. De kunne gjerne vært litt større også. Litteraturreferansene synes å være både oppdaterte og relevante, og en rekke tabeller bidrar til å skaffe en bedre oversikt. Innbindingen er solid, og et stikkordregister på slutten er nyttig.

Alle som arbeider med denne pasientgruppen vil kunne finne verdifull informasjon, både for å få innsikt i kreftsykdommen, men også for å få bedre oversikt utover vårt eget snevre kliniske arbeidsområde – og kanskje også utover egne landegrenser.

Jon Arne Søreide

Seksjonsoverlege, Avdeling for gastroenterologisk kirurgi
Stavanger universitetssjukehus